

GODA EXEMPEL

Takfotslarm

Bakgrund

På uppdrag av FSA-styrgrupp (FSA: Förebyggande säkerhetsarbete) har SISAB utvärderat befintliga takfotslarm vad avser ekonomi, funktion, erfarenhet och framtida behov. Remiss har gått till FSA-Styrgrupp och fastighetschefer. S:t Eriks försäkrings synpunkter har inarbetats och i januari 2014 beslutade SISAB:s ledningsgrupp principer för när/om takfotslarm ska sättas upp vad avser ny- och tillbyggnad av förskolor, paviljonger och förråd.

Takfotslarm har funnits på ett antal förskolor även innan de kom över till SISAB. År 2007 beslutades att takfotslarm skulle installerades på enplans byggnader med öppen takfot på förskolor i utsatta områden. Augusti 2016 fanns ca 165 fastigheter med takfotslarm,

Under perioden januari 2015 t o m augusti 2016 gick det ca 70 larm till Nokas, SISAB:s bevakningsbolag. Av dess var det en konstaterad brand. Orsaken till falsklarmen har framförallt varit pågående klottersanering eller åska men även snabba växlingar mellan hög- och lågtryck under speciellt vår och sommar.

Allmän beskrivning

Takfotslarm idag

Takfotslarm ger bäst skydd vid fasadbrand. Takfotslarmet består av ett tunt rör som monteras runt byggnaderna på 3-4 m höjd vid takfot och husgavel. Röret är kopplat till en tryckgivare inne i förskolan och vid stark värme på röret skickas larm till SISAB:s bevakningsbolag, vilka kontrollerar om brand uppstått och tillkallar räddningstjänsten vid behov. När ett fönster krossats och brinnande föremål kastats in, reagerar oftast inte takfotslarmet. Om branden däremot tar sig och hög värme bildas, kan fönsterglas sprängas och eldslågor komma ut varvid takfotslarmet reagerar.

Vart ska takfotslarmet kopplas?

Överväganden vad gäller ekonomi, teknik och handhavandeproblematik, har gjorts när det gäller om takfotslarmet ska kopplas till Storstockholms brandförsvaret.

Om SISAB:s Goda exempel

SISAB:s Goda exempel är en serie dokument som lyfter fram rekommenderade lösningar, rutiner och arbetssätt.

I ett projekt är SISAB:s projekteringsanvisningar styrande och ska följas. SISAB:s Goda exempel kan användas i delar eller i sin helhet. Projektavdelningens enhet för Projektutveckling har det samordnande ansvaret.

Om du har synpunkter, skriv ett mail till godaexempel@sisab.se.

Beslutat är att de inte ska kopplas upp. Anläggningarna behöver inte vara SBF-godkända. SBF, är det svenska regelverket för automatiska brandlarmanläggningar som gäller vid projektering, installation, driftsättning och skötsel (fd RUS). För att kunna ha ett larm kopplat till SOS ställs höga krav Befintliga och nya takfotslarm ska däremot alltid vara kopplade till SISAB:s bevakningsföretag.

Byggkonstruktion

Till skillnad mot tidigare förskolebyggnader, bygger SISAB idag med täta takfötter och icke brännbart material på fasad (tegel, puts, cementfiberskivor etc.).

Fasad med beklädnad av cementfiberskivor kan anses som obrännbar om den bakomvarande luftspaltens inre sida utgörs av obrännbar vindsyddsskiva.

Om en flervåningsbyggnad ska ha takfotslarm måste detektorröret monteras på fasaden, vilket innebär vissa olägenheter för fasader med beklädnad av cementfiberskivor på grund av håltagning i skivmaterialet.

Sammanställning av för- och nackdelar med takfotslarm

Fördelar:

- Tidig upptäckt av bränder på fasad. SISAB:s takfotslingor är av metallrör och inte kabel, varför de fungerar trots försök till vandalisering.
- Det går inte att göra falsklarm genom att elda med cigarettändare.
- Uppsättningarna är diskreta.

Nackdelar:

- Larmet går endast till bevakningsbolaget
- Om byggnaden har mer än två våningar måste röret sättas upp på ca 2 – 4 meter höjd vilket försvårar uppsättningen.
- Takfotslarmet kan ge falsklarm vid pågående klottersanering och vid snabba växlingar mellan hög- och lågtryck speciellt under vår och sommar.

Riskområden

SISAB:s förskolor ska bedömas efter tre riskområden. Vilket område en byggnad ligger i finns inte specificerat men med utgångspunkt av skadehändelser i området görs en bedömning/risk- och sårbarhetsanalys. Kategorisering av Riskområde ska vara klart i samband med överlämnandemötet till projektavdelningen och ska skrivas in i överlämnandeprotokollet. Beslut tas av FOC. Här nedan följer en förklaring över de olika områdena och hur antalet takfotslarm samt rökdetektorer påverkas.

1) *Normal-/lågriskområde*

Ingen/ låg risk för större skadegörelse.

Ingen ökning av antalet detektorer utifrån SISAB:s Projekteringsanvisning El- och telesystem. Inget takfotslarm installeras på icke brännbar fasad och/eller tät takfot.

2) *Riskområde*

Det finns risk för stor skadegörelse. Det finns viss risk för anlagda bränder.

Ökning av antalet rökdetektorer mot SISAB:s projekteringsanvisningar, så att det finns i rum med fönsterfasad på bottenplan, oavsett antalet våningar. Inget takfotslarm installeras på icke brännbar fasad och/eller tät takfot.

3) Högriskområde (utsatta områden)

Det finns stor skadegörelse. Området har hög risk för uppkörning och eldning av bilar/mopeder intill fasad.

Rökdetektorer enligt Riskområde 2 samt takfotslarm. Alternativt kan termosensorer sättas upp efter beslut i FSA-styrgrupp¹. Riskområde 3 har hög risk för uppkörning och eldning av bilar/mopeder intill fasad.

Sisab har inte trä som fasadmateriell enligt Sisabs Byggtekniska anvisningar. Om krav på träfasad uppstår, t ex på grund av bygglov, ska avstegsrapport skrivas enligt Sisabs rutin. Tänk på att vid ändring av detaljplan och vid bygglov kan Sisab påverka fasadmaterialet i ett tidigt skede. Kontakta gärna Säkerhetsstrategen i detta tidiga skede. Träfasad i ny- och tillbyggnad skall behandlas som Högriskområde 3 oavsett vilket område det ligger i.

Tillfälliga byggnader nedan kallad paviljonger

Paviljonger delas här in i tre olika kategorier (A-C). Behov av takfotslarm eller termosensor styrs av dessa kategorier.

- A. Paviljonger som ersätter brandskadade lokaler orsakade av anlagd brand ska förses med termosensorer efter beslut i FSA-styrgrupp¹.
- B. Paviljonger ingående i projekt och där separat hyresavtal inte tecknas ska inte ha krav på takfotslarm.
- C. Paviljonger med eget kontrakt (normalt 5-10 års uppställning) ska inte ha krav på takfotslarm. Undantag är nya paviljonger belägna i s.k. Högriskområden för vilka FSA-styrgrupp¹ fattar beslut om med termosensorer eller inte.

Övrigt

Krav på anläggning och uppkoppling, se projekteringsanvisning El-telesystem
Installationsanvisningar, se El-telesystem bilaga 1

Objektreferenser

Trollesundsvägen 55 - ett plan

Kärrtorpsvägen 7 - två plan

FSA-styrgrupp¹

Sisabs styrgrupp för Förebyggande skadegörelse. Underlag skickas till Sisabs säkerhetsstrateg ombesörjer beslut.